

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2012/318

BETREFT: deelname aan het project “Doe de klik” van Electrabel

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 26 oktober 2012

1.2. Vraagsteller

[X], directeur van een Gemeenteschool

1.3. CZB

Bij e-mail van 26 oktober 2012 ontvangt het secretariaat van de Commissie Zorgvuldig Bestuur de brief met de vraag en wordt er gemeld dat de brief ook aangetekend wordt toegestuurd. Op 30 oktober 2012 ontvangt het secretariaat de brief van 26 oktober 2012, aangetekend verstuurd op 29 oktober, met de formele vraag. Bij e-mail van 26 november 2012 wordt de vragende partij uitgenodigd voor de zitting van de Commissie van 3 december 2012. Bij e-mail van 28 november 2012 meldt hij op de zitting aanwezig te zullen zijn.

2. INHOUD van de VRAAG

Een ouder stelt aan de directie voor om deel te nemen aan het project ‘Doe de klik’ van Electrabel.

Het project ‘Doe de klik’ heeft volgens de hoofdsponsor, energieleverancier Electrabel, als doelstelling de kinderen bewust leren omgaan met energie, doelstelling die op de website geformuleerd staat. De andere sponsors van het project zijn uitgeverij Averbode en televisiezender Nicelodeon.

Op bedoelde website is een specifieke site voor dit project. Op beide websites is reclame voor de hoofdsponsor aanwezig. Bij het raadplegen van de specifieke website “doe de klik” bestaat elke pagina uit het logo dat manifest aanwezig is in de linkerbovenhoek.

Het project dat aan de scholen aangeboden wordt, bestaat uit een wedstrijd waarbij de winnende scholen beloond worden.

De directeur heeft bedenkingen bij deelname aan dit project. Dit omwille van 2 redenen:

- 1) Volgens de directeur wekt het project/de website de indruk dat energie besparen uitsluitend samengaat met energieleverancier Electrabel. De directeur is van mening dat de eindtermen, met name het ontwikkelen van kritische zin, door deelname aan dergelijke projecten niet zullen gerealiseerd worden. De directeur meent dat de doelstelling om zuinig om te gaan met energie onder andere door de huidige methode wereldoriëntatie en de vele niet commerciële websites gerealiseerd kan worden.

- 2) De vigerende regelgeving, meer bepaald artikel 51, §4 van het Decreet Basisonderwijs dat bepaalt dat een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, erover waakt dat die mededelingen niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en dat zij de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

De directie stelt nog dat de school bij het realiseren van de eindtermen steeds de onpartijdigheid wil bewaken en bij deze realisatie op geen enkele wijze geassocieerd wil worden met een energieleverancier.

3. ZITTING COMMISSIE

3.1. Datum en uur: 3 december 2012, 13.00 uur.

3.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Hilde Timmermans, Lieven Cloots, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

3.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

De vraagsteller heeft op de dag van de zitting telefonisch gemeld dat hij verhinderd is.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1. Regelgeving

** Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997*

Art. 51

§ 4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

**Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

4.2. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4. Advies

4.4.1. Mededelingen die de verkoop van producten of diensten bevorderen.

De schoolbesturen kunnen, binnen de grenzen die de decreetgever daarvoor aangeeft, een eigen beleid voeren op het gebied van reclame en sponsoring. De principes die de school daarbij hanteert, worden overlegd binnen de schoolraad en moeten in het schoolreglement worden verwoord. Verder kan een bedrijf/organisatie zich in een school enkel manifesteren mits uitdrukkelijke toestemming van het schoolbestuur en/of directie.

Het decreet basisonderwijs regelt het statuut van mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen. Dergelijke mededelingen zijn niet absoluut verboden. Het schoolbestuur moet er over waken dat de door het bestuur verstrekte leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen. Onder leermiddelen en verplichte activiteiten moet worden verstaan alles wat noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren, de ontwikkelingsdoelen na te streven of de in het eigen leerplan opgenomen doelstellingen te realiseren. Het betreft alles wat daartoe aangewend wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film e.a.). Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengen of suggereren is in strijd met het decretaal verbod betreffende reclame. De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school en ze mag de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

4.4.2. Toepassing

4.4.2.1. 'Zorgvuldig omgaan met energie' als onderwijsdoelstelling.

Het project 'Doe de klik' heeft volgens de hoofdsponsor als doelstelling de kinderen bewust met energie leren omgaan. Voor zover de Commissie kan oordelen, kan deelname aan het

project via de specifieke website wellicht de aandacht van leerlingen voor zuinig energieverbruik aanscherpen. Dit is uiteraard een thematiek die op school thuis hoort. In het lager onderwijs behoort het zorgvuldig omgaan met energie, als onderdeel van het leergebied Wereldoriëntatie, zelfs tot de eindtermen (zie <http://www.ond.vlaanderen.be/curriculum/basisonderwijs/index.htm>)

4.4.2.2. Toepassing van de decretale bepalingen op het project 'Doe de klik'

In het basisonderwijs moeten leermiddelen en verplichte activiteiten volledig vrij zijn van mededelingen gericht op de bevordering van de verkoop.

De Commissie aanvaardt dat een uitgever de naam van zijn firma vermeldt op schoolboeken die hij uitgeeft. Dit geldt ook voor een discrete geschreven bronvermelding op los materiaal.

De Commissie is van oordeel dat het project waarbij het logo van de genoemde energieleverancier bij verschillende onderdelen manifest aanwezig is, niet geschikt is voor gebruik als leermiddel en bij verplichte activiteiten.

Wat het gebruik van het project binnen de niet verplichte activiteiten betreft, is de Commissie van oordeel dat het nadrukkelijk aanwezig zijn van het logo/de merknaam op de verschillende webpagina's van het project, maakt dat het project hierdoor een wervend karakter heeft met als doel de naambekendheid van de firma te bevorderen. Speciaal voor het basisonderwijs wees de commissie bij herhaling op de bijzondere gevoeligheid van de jonge leerlingen voor het inprenten van logo's (CZB/V/KBO/2003/21, 3 november 2003; CZB/V/KBO/2007/156, 5 februari 2007).

Voor zover de Commissie kan oordelen, kan het voorgestelde project wellicht helpen om jongeren (spelenderwijs) te leren bewust met energie om te gaan. De Commissie wijst er echter op dat binnen de huidige economische context, de verschillende energieleveranciers zich sterk concurrentieel opstellen en met allerlei acties aan klantenwerving en klantenbinding doen. In deze context is het nadrukkelijk gebruik van het logo van de betrokken energieleverancier te beschouwen als een actie voor het stimuleren van de naambekendheid, het onrechtstreeks bevorderen van de eigen diensten en de werving van nieuwe klanten. De positieve draagwijdte van het initiatief rechtvaardigt naar het oordeel van de Commissie niet de medewerking aan de publicitaire actie die er tegelijkertijd in besloten ligt. Deelnemen aan een actie met een dergelijke wervende doelstelling in een concurrentiële context is niet te verzoenen met de plicht van objectiviteit en onafhankelijkheid waartoe elke school gehouden is.

De Commissie is dan ook van oordeel dat het gebruik in een schoolcontext van het project van genoemde energieleverancier in zijn huidige vorm niet toelaatbaar is.

4.4.3. De Commissie komt tot volgend advies:

Het project waarbij het logo van een energieleverancier manifest aanwezig is, is niet geschikt voor gebruik als leermiddel en bij verplichte activiteiten.

Voor zover met het project zou worden gewerkt binnen de facultatieve activiteiten, is de Commissie van oordeel dat het maatschappelijk en opvoedkundig doel van het project geen voldoende verantwoording voor de scholen is om deel te nemen aan een actie die, in de huidige vorm, tevens moet worden begrepen als een middel om het afnemen van eigen diensten van de betrokken energieleverancier te bevorderen. In de bestaande concurrentiële context valt deelname aan de actie door de scholen niet te verzoenen met hun plicht tot objectiviteit en onafhankelijkheid.

Brussel, 3 december 2012

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter